

30 mart 1931 tarihinde Cenevrede imzalanan yol işaretlerinin tevhidindeki mukavelenamenin tasdikına dair kanun

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 24/IV/1934 - Sayı : 2683*)

No.
2409

Kabul tarihi
14 - IV - 1934

BİRİNCİ MADDE — 30 mart 1931 tarihinde Cenevrede imza olunan yol işaretlerinin tevhidine dair mukavelename tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşir tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

17 nisan 1934

YOL İŞARETLERİNİN TEVHİDİ HAKKINDA MUKAVELENAME

Yüksek Âkitler,

Yollardaki trafik emniyetinin ziyadeleştirilmesi ve beynelmilel münakalâtın kolaylaştırılması için yeknesak yol işaretleri sistemini kabulünü arzu ederek,

İsimleri aşağıda yazılı murahhaslarını tayin ve intihap etmişlerdir:

Almanya Reisi cumhuriyeti:

Fevkalâde murahhas ve sefir payesini haiz, Le Docteur Paul Eckardt;

Münakalât nezaretinde nezaret müşaviri, Dr. Ing. h. e. F. Pflug;

Haşmetlü Belçika Kırallığı Hazretleri:

Hariciye nezaret Hukuk müşaviri, M. J. de Ruelle;

Haşmetlü Danimarka ve İzlanda Kırallığı Hz.:

Nafia nezaretinde şube müdür muavini, M. E. Simoni;

Polonya Cumhuriyeti Reisi, Danzig Serbest şehri namına:

Maliye nezareti gümrükler idaresi sabık müdürü, Dr. Wladyslaw Basinski;

Haşmetlü İspanya Kırallığı Hz.:

İspanya Kırallığı otomobil kulübü kâtibiumumisi, M. Carlos Resines;

Fransa Cümhuriyeti Reisi:

Madenler sabık umumî müfettişi, M. C. Walckenaer;

Haşmetlü Macaristan Naibi Kırallığı:

Elçi payesini haiz olup Akvam Cemiyetindeki daimî murahhası heyet reisi olan, M. Jean Pelényi;

Haşmetlü İtalya Kırallığı Hz.:

Cenevre başkonsolosu, M. C. de Constantin de Chateaufort;

Lüksemburg Grandükası Hz.:

Cenevre konsolosu, M. Charles Vermaire;

Felemenk Kırallığı Hz.:

Hariciye nazırı, Le Jonkheer F. Beelaerts Van Blokland;

Polonya Reisi cumhuriyeti:

Maliye nezareti gümrükler idaresi sabık müdürü, Dr. Wladyslaw Rasinski;

İsviçre Meclisi:

İsviçre Adliye ve Zaptiye nezareti polis dairesi şube müdürü, M. Henri Rothmund;
Gümrükler müfettişi umumisi ve Gümrükler umum müdür muavini, M. Samoel Hausermann;

İsviçre siyasi dairesi Hariciye umuru şube müdür muavini, M. Max Ratzenberger;

Çekoslovakya Reisiümhuru:

Nafra nezaretinde müdür ve sabık nazır, İng. M. Vâclav Roubík;

Türkiye Reisiümhuru:

İsviçre Hükümeti nezdinde fevkalâde murahhas ve orta elçi, Cemal Hüsnü Bey;

Haşmetlü Yugoslavya Kıralkı:

Cemiyeti Akvam nezdinde daimî murahhas, M. İlya Choumenkovitsh.

Bunlar, usule muvafık olan muntazam salâhiyetnamelerini gösterdikten sonra aşağıdaki maddeleri kararlaştırmışlardır:

Brinci madde

Yüksek Âkitler bu mukavenamenin merbutunda yazılı beynelmilel yol işaret sistemini kabul ile kendi memleketlerine sürati mümkün ile ithalini veyahut ithal ettirilmesini taahhüt ederler. Bunun için, yollara yeni işaretler konması lâzımgeldikçe veyahut elyevm mevcut olan işaretlerin yenilenmesine lüzüm görüldükçe Âkitler bu mukavele merbutunda yazılı işaretleri koyduracaklardır. Beynelmilel sisteme muvafık olmayan işaretlerin değiştirilmesi bu mukavenamenin Yüksek Âkitlerin herbiri tarafmdan iera mevkiine konduğu tarihten itibaren nihayet beş sene zarfında ikmal edilecektir.

İkinci madde

Yüksek Âkitler beynelmilel işaretlerden her hangi birine benzeyip de bu işaretin manasından başka bir maksatla konmuş olan işaretlerin değiştirilmesine bu mukavenenin meriyet mevkiine konduğu andan itibaren başlamayı ve başlatmayı taahhüt ederler.

Üçüncü madde

Yollara, mümkün olduğu kadar yalnız merbut cetvelde resimleri gösterilen ve tarif edilen işaretler konacaktır. Herhangi başka bir işaret konması lâzımgeldiği takdirde, bunlar da, şekil ve renk itibarile merbut cetvelde derpiş edilen diğer işaretler sınıfından olacaktır.

Dördüncü madde

Yüksek Âkitler, bu mukavele ile kabul olunan işaretlerin okunmasını güçleştirecek veyahut bu işaretlerle karıştırılabilecek başka bir işaretin veya levhanın umumî yollara konmasını menedecekler ve güçleri yettiği kadar bu gibi işaret veya levhaların umumî yolların kenarlarına konmasına mümanaat edeceklerdir.

Yüksek Âkitler işaretlerin fayda ve tesirlerini temin etmek için yollara lüzumundan fazla hiç bir işaret konmamasına gayret edeceklerdir. Yüksek Âkitler bu işaret levhaları üzerine maksada yabancı ve işaretin göze çarpmasını azaltabilecek veya manasını karıştırabilecek yazılar bulunmasına mümanaat edeceklerdir.

Beşinci madde

Bu mukavenename hükümlerinin tefsir veya tatbikından dolayı Yüksek Âkitlerden ikisi veya bir kaçı arasında ihtilâf çıkıpta aralarında doğrudan doğruya hallü fasledilmediği takdirde, keyfiyet istişarî mahiyette olarak, Akvam Cemiyetinin münakalât ve transit istişarî ve fennî komisyonuna tevdi edilebilir.

Altıncı madde

Yüksek Âkitlerden her biri, bu mukaveleyi kabul ve tasdik esnasında müstemlekelerine, himayesinde bulunan araziye ve deniz aşırı olan arazisine veyahut hâkimiyeti veya mandası altına konan memleketlerin kâffesine veya bir kısmına şamil hiç bir mecburiyeti kabul ve deruhde edemeyeceğini beyan edebilirler; bu takdirde, bu mukavelename hükümlerinin beyannamede zikredilen memleketlerde tatbiki lâzımgelmez.

Yüksek Âkitlerden her biri sonradan bu mukavelename hükümlerinin yukarıki fıkrada zikrolunan beyannamede bahsi geçen memleketlerden bir kısmında veyahut kâffesinde tatbik edileceğini Akvam Cemiyeti umumî kâtipliğine bildirebilir. Bu takdirde mukavelename, ihbaratın umumî kâtip tarafından alındığından altı ay sonra beyannamede yazılı memleketlerde tatbik edilir.

Keza Yüksek Âkitlerden her biri, (15) inci maddede zikredilen sekiz senelik müddetin inkizasından sonra istedikleri zaman müstemlekelerinde, himayesinde bulunan araziye, deniz aşırı olan arazisinde veyahut himayesi veya mandası altındaki memleketlerin bir kısmında veya hepsinde bu mukavelename ahkâmının tatbikinden sarfınazar ettiğini bildirebilir. Bu takdirde mukavelename hükümleri, mezkûr beyannamenin umumî kâtip tarafından alındığı tarihten bir sene sonra beyannamede yazılı memleketlerde tatbik edilmeğe başlar.

Umumî kâtip bu madde hükümleri mucibince yapılan beyanat ve ihbaratı (7) nci maddede yazılır - Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan - Devletlerin hepsine tebliğ edecektir.

Yedinci madde

Fransızca ve İngilizce metinleri muteber olan bu mukavelename bu günkü tarihten başlar.

Bu mukavelename 1931 senesi Eylülün 30 una kadar bu mukavelenameyi tanzim için konferansta hazır bulunmuş olan Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan bütün Devletlerle bu maksatla Akvam Cemiyeti Meclisi tarafından mukavelenin bir nüshasının gönderilmiş olduğu Devletler namına imza edilebilecektir.

Sekizinci madde

Bu mukavelename tasdik edilecektir.

Tasdikâ ait resmî vesâik Akvam Cemiyeti umumî kâtibine tevdi edilecek ve mumaileyh te bunları aldığı (7) inci maddede yazılı Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan Devletlerin hepsine tebliğ edecektir.

Dokuzuncu madde

1 teşrinievvel 1931 tarihinden itibaren (7) inci maddede yazılı Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan Devletler namına bu mukavelenameye iltihak edilebilir.

İltihaka dair resmî evrak Akvam Cemiyeti umumî kâtipliğine tevdi edilecek ve mumaileyh te bunları aldığı (7) nci maddede yazılı Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan Devletlerin hepsine tebliğ edecektir.

Onuncu madde

Yüksek Âkitlerden her biri bu mukaveleyi Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan bir veya müteaddit Devletlerin tasdik veya iltihakında muteber olmak üzere tasdik veya iltihak ettiğini tasdik veya iltihak resmî evrakında zikredebilir.

On birinci madde

Bu mukavelename, Akvam Cemiyeti azasından olan veya olmayan beş Devlet namına tasdik veya iltihak resmî evrakı Akvam Cemiyeti umumî kâtibi tarafından alındıktan itibaren altı ay sonra

meriyet mevkiine girecektir. Evvelki maddede yazılı şeraite tâbi olan tasdik veya iltihak evrakı mezkûr şeraitin tahakkukuna kadar bu adet arasında sayılmayacaktır.

On ikinci madde

Mukavelenamenin meriyet mevkiine girmesinden sonra tasdik veya iltihak eden Devletler hakkında mukavelename hükümleri, tasdik veya iltihak resmî evraklarının Akvam Cemiyeti umumî kâtipliği tarafından alındığı tarihten veya (10) uncu maddede yazılı şartların tahakkuk etmiş olduğu tarihten itibaren altı ay sonra muteber addolunacaktır.

On üçüncü madde

Yüksek Âkitlerden her biri bu mukavelename merbutunda, faydalı telâkki edecekleri tadilat veya ilâveleri her zaman teklif edebilecektir. Teklif Akvam Cemiyeti umumî kâtipliğine bildirilecek ve mumaileyh tarafından diğer Yüksek Âkitlerin hepsine işar edilecek olup eğer bu teklif Yüksek Âkitlerin hepsi tarafından kabul edilirse (tasdik veya iltihak evrakını vermiş olup ta mukaveleleri henüz meriyet mevkiine girmemiş Devletler de dahildir) mevzubahs tadilat yapılacaktır.

On dördüncü madde

Bu mukavelename sekiz sene meriyet mevkiinde kaldıktan sonra her zaman mukavelenamenin tadili için tetkiki Yüksek Âkitlerden lâakal üçü tarafından talep edilebilir.

Bu talep, Akvam Cemiyeti umumî kâtibine bildirilecek, mumaileyh te Yüksek Âkitlerin hepsine keyfiyeti işar etmekle beraber meseleden Akvam Cemiyeti meclisini de haberdar eyleyecektir.

On beşinci madde

İşbu mukavelenamenin meriyet mevkiine girmesinden itibaren sekiz sene geçtikten sonra Yüksek Âkitlerden her hangi biri tarafından mukavelename ahkâmından vazgeçilebilir.

Feragat keyfiyeti yazı ile Akvam Cemiyeti umumî kâtipliğine bildirilecek, mumaileyh te (7) nei maddede yazılı olan Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan Devletlere keyfiyeti bildirecektir.

Bu feragat; feragat evrakının umumî kâtip tarafından alındığı tarihten itibaren bir sene sonra muteber olacak ve mukavele, mukaveleye bağlı kalan Akvam Cemiyeti azasından olan veya olmayan Devletler beyninde meri kalacaktır.

Eğer aynı zamanda veyahut fasılalarla vaki olan feragatler üzerine bu mukaveleye bağlı kalan Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan Devletlerin adedi beşten aşağıya düşerse mukavelenamenin meriyeti kalmayacaktır.

Yukarıda isimleri yazılı murahhaslar bu mukavelenameyi imzalamışlardır:

Mukavelename 30 mart 1931 de Cenevrede bir nüsha olarak tanzim edilmiş olup Akvam Cemiyetinin evrak mahzeninde saklanacak ve tasdikli birer suretleri de yedinci maddede yazılı olan Akvam Cemiyeti azasından olan ve olmayan Devletlere verilecektir.

Almanya :

İstizana talikan; Dr. Eekardt
Dr. Pflug

Belçika :

Müstemlekât ve mandası altındaki arazi için ilerde iltihak kaydi ihtirazisi ile; İ. de Ruelle

Danimarka :

E. Simoni,

Danzig serbest şehri :

İstizana talikan; Dr. Rasinski

İspanya :

C. Resines

Fransa :

Walekenaeer (Bu imzam ile Fransanın; Cezair, müstemlekât ve himayesi ve mandası altında bulunan memleketler için hiç bir taahhüt kabul etmediğimi beyan ederim).

Macaristan :

Pelényi

İtalya :

C. de Constantin

Lüksemburg :

Ch. G. Vermaire

Felemenk :

Avrupadaki kıraliyet namına ; Beelaerts Van Blokland

Polonya :

Dr. Rasinski

İsviçre :

Rothmund,

Hausermann,

Ratzenberger

Çekoslovakya :

İng. Vâclav Roubik

Türkiye :

Cemal Hüsnü

Yugoslavya :

İ. Choumenkovitch.

Merbut

Beynelmülâle yol işaretleri sistemi aşağıda yazılı sınıflardan müteşekkildir. Rengi ihtiyarî olan işaretler için - istisnâî sebep olmadığı halde - aynı bir işaret bir memleket dahilinde her tarafta aynı renkte olmalıdır.

I. Tehlike işaretleri

Bu sınıftaki işaretler müselleş şeklinde olmalıdır. Bunlardan maksat bir tehlikeye yaklaşıldığından kondüktörü haberdar etmektir. Bu işaretler şunlardır :

1 - Otomobil seyrine dair 24 nisan 1926 tarihli beynelmülâle mukavelename ile tesbit edilmiş işaretlerdir (1 inci tablonun 1-5 ve 7 numaralı şekilleri) ;

2 - Yukarıda birinci fıkrada beyan olunan tehlikelerden gayri tehlikeleri iraeeye mahsus bir işaret. Bu işaret zaviyesi yukarıda ve ortasında amudî bir çizgi bulunan dolu bir müselleştir (Birinci tablonun 6 numaralı şekli).

Şeraiti havaiye dolu levha kullanılmama müsaait değilse müselleş levhanın ortası delik yapılabilir. Bu halde amudî çizgiyi de haiz olamaz (Birinci tablonun 7 numaralı şekli).

İşaret, mâniya mevkiinden 150 metreden yakın ve (250) metreden uzak olmamak şartile yola amut vaziyette konur. Mevkiin vaziyeti hasebile işaretin mâniya mevkiine 150 metreden daha yakın mesafeye konması halinde hususî tertibat alınması lâzımdır ;

3 - Geçit rüçhaniyeti işareti (Tablo 1, şekil 8). Bu işaret zaviyesi aşağıda dolu bir müselleştir. Kondüktöre, bir yoldan diğer bir yola sapacağı zaman evvelâ mezkûr yoldan seyretmekte olan arabalara geçit vermesi lüzumunu bildirir. Bu işaret ahval ve vaziyete göre yol ayırımından münasip bir mesafeye konur.

Demiryol hemzemin geçitlerinin tam yanına konulan ve bu mukavelenamede tasrih edilen şekillerde olmayan işaretler yukarıki tertibatta dahil değildir (Croix de Saint - André ve saire).

II. Bir yasak ifade eden işaretler

Bu sınıftaki işaretler daire şeklinde olmalıdır. Bu işaretler salâhiyettar idarelerin yoldan geçenler tarafından riayet edilmesi icap eden bir yasağını veyahut bir emrini ifade ederler.

A. Bir memnuiyeti irae eden işaretler

Bu işaretlerde kırmızı renk hâkim olmalı, işaretin umumî şekli kırmızı renkte olarak göze çarpmalıdır. Aşağıda yazılı olanlardan başka ahvaldediğer renkler ihtiyarîdir:

a) Yolun her nevi arabalara kapalı olması: Ortası beyaz veyahut açık sarıya ve etrafı kırmızıya boyanmış dairevi levha (Tablo 2 şekil 1).

b) Girilmesi veya gidilmesi yasak olan istikamet: Ortasında açık sarı veyahut beyaz renkte ufki bir çizgiyi havi kırmızı renkte dairevi levha (Tablo 2, Şekil 2).

c) Bazı eins arabaların geçmesi yasağı: Yukarıki (a) fıkrasında, işaretin beyaz veya açık sarı renkte olan orta kısmında münasip şekillerle geçmesi yasak olan araba neveleri gösterilir (Tablo 2, şekil 3 - 5).

d) Sıklet tahdidi: Muayyen sıkletten fazla ağırlıktaki arabaların geçmesi yasağı olup, işbu azamî sıklet tonilâto cinsinden (a) veyahut (c) fıkrasındaki işaretlerin beyaz veya açık sarı renkli olan orta kısmına rakamla yazılır. (Tablo 2, şekil 6 - 7).

e) Sürat tahdidi: Muayyen bir hadden fazla olan sürat yasağı olup işbu azamî sürat saatte kilometre cinsinden olarak (a) fıkrasındaki işaretin beyaz veya açık sarı renkteki orta kısmına rakamla yazılır (Tablo 2, şekil 8).

f) Durak yasağı: Bu işaret, işaretin konmuş olduğu kenar tarafta yolda durmak yasak olduğunu gösterir. Bu işaret, ortası maviye, etrafı kırmızıya boyanmış daire şeklinde olup mavi kısım kutranî kırmızı bir çizgi ile ikiye ayrılmıştır (Tablo 2, şekil 9). Bu işaret meselâ: Durmanın yasak olduğu saatler gösterilmek ve saire suretile ikmal olunabilir.

g) Bir yerde arabayı durdurup bırakmak yasağı: Orta kısmı beyaz veya açık sarıya ve etrafı kırmızıya boyanmış ve orta kısmında kutranî kırmızı bir çizgi ile (P) harfini havi daire şeklinde bir işarettir (Tablo 2, şekil 10).

B. Riayet edilmesi lâzımgelen bir mecburiyeti ifade eden işaretler

h) Mecburî istikamet: Bu işaret bir ok vasıtasile arabaların, nizamlara tevfiikan takip etmek mecburiyetinde oldukları istikameti gösterir (Tablo 2, şekil 11). Renk intihabı ihtiyarîdir. Şu kadar ki kırmızı renk katiyen hâkim olmamalı ve şayet dairenin ortasında mavi renk varsa (f) fıkrasındaki işaretle karıştırılmaması için işaretle katiyen kırmızı renk bulunmamalıdır.

i) Bir gümrük merkezi yanında tevakkuf: Bu işaret tevakkuf, lâzımgelen bir gümrük merkezine yaklaşıldığını gösterir. Bunlar etrafı kırmızı renk, ortası beyaz veya açık sarı renkte boyanmış ve orta kısmında koyu renkli ufki bir çizgiyi havi daire şeklinde bir işarettir. « Gümrük » kelimesi hem-hudut iki memleketin millî lisanlarile veyahut hiç olmazsa işaretin bulunduğu memleketin lisanile daire üzerine yazılmış olacaktır (Tablo 2, şekil 12).

III. Basit bir ihbarı ifade eden işaretler

Bu sınıftaki işaretler mustatil şeklinde olmalı, renkler ihtiyarî olmakla beraber kırmızı renk hiç bir halde hâkim olmamalıdır.

a) Durak mahalli işareti: Bu işaret arabaların durabilecekleri mahalleri gösterir, müstatil şeklinde bir levha olup renk tercihan mavi olacak ve (P) harfini havi olacaktır. Bu levhalarda;

meselâ: tevakkuf etmek için müsaade edilen müddet gibi bazı mütemmim yazılar bulunabilir (Tablo 3, şekil 1).

b) İhtiyat işareti : Bu işaret yoldan geçenlere bir zarar ve tehlike olmaması için araba kondükörlerinin ihtiyatlı davranmaları lüzumunu gösterir (Meselâ: bir mektep, bir fabrika yakınlarda ve sairede).

Bu işaret zemini koyu renge boyanmış mustatıl şeklinde levha olup ortasında beyaz veya açık sarı renkte dılları müsavi bir müselles bulunur (Tablo 3, şekil 2).

Bir yazı veyahut bir resim ile işaretin manası izah edilebilir.

C) Bir imdat merkezinin bulunduğu mahalli gösterir işaret: Bu işaret resmen tanınmış bir cemiyet tarafından teşkil edilmiş bir imdat merkezine yaklaşıldığını gösterir. Bu işaretin; ufki dılı, şakuli dılının üçte ikisi büyüklüğünde bir müstatıl şeklinde olması, işaretinin zemini - beyaz çizgili çerçeve içine alınmış - koyu renkte olması, levhanın ortasında imdat cemiyetinin temsil işaretini havi, dılları 30 santimetreden küçük olmamak şartile beyaz boyanmış bir mu-rabba bulunması tavsiye olunur (Misal olarak tablo 3, şekil 3 ve mükerrer 3).

d) Mevki ve istikamet işaretleri: Bu işaretler ya bir mevkii veyahut bir ve müteaddit mevkilerin istikametini - mesafesini de bildiren veyahut bildirmeyerek - gösterirler. İstikamet gösteren işaretlerde mustatıl şeklinde olan işaret levhasının istikamet tarafındaki küçük dılı yerine bir sivri uç ikame edilebilir (Misal olarak tablo 3, şekil 4 ve 5).

Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 15 - IV - 1934 ve 1/665

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası : 17 - IV - 1934 ve 4/390

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları :

Cilt	Sayfa
15	12
19	72,105
21	10,25,67:68,71,72:74